Lietas Nr. A420490811
Lietas arhīva Nr. AA43-0187-15/10

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2015.gada 19.maijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja M.Osmane,
tiesneši V.Poķis un A.Šteinberga,

piedaloties pieteicēja /pers. C/ pārstāvim /pers. D/ un atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes pārstāvim /pers. E/,

atklātās tiesas sēdēs izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. C/ pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Rīgas domei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, atmaksājot nepamatoti samaksāto nekustamā īpašuma nodokli, sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 6.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2007.gada 24.janvārī, 2007.gada 12.februārī, 2008.gada 7.februārī, 2008.gada 11.februārī, 2009.gada 21.janvārī, 2010.gada 17.februārī pieteicējam /pers. C/ izrakstīti paziņojumi par nekustamā īpašuma nodokli (turpmāk – NĪN) 2007.-2010.gadam par 12/13 domājamo daļu no nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/.

2010.gada 20.maijā pieteicējs vērsās Rīgas domē ar iesniegumu, lūdzot atmaksāt pārmaksāto NĪN par 2007. un 2008.gadu, kā arī anulēt NĪN maksāšanas paziņojumus par 2009. un 2010.gadu.

Ar Rīgas domes Pašvaldības ieņēmumu pārvaldes 2011.gada 31.janvāra lēmumu Nr.PIP-11-560-ls (turpmāk – Sākotnējais lēmums) konstatēts, ka pieteicējam piederošās 12/13 domājamās daļas no nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, ir apliekamas ar NĪN par laika periodu no 2007.-2010.gadam.

Ar Rīgas domes 2011.gada 18.marta lēmumu Nr.1-43/RD-11-319-ap (turpmāk – Lēmums) atstāts negrozīts Sākotnējais lēmums. Lēmumā norādīts turpmāk minētais.

[1.1] Saskaņā ar Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas datiem nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, sastāvā ietilpst ēka ar nosaukumu /nosaukums A/", kadastra apzīmējums /numurs B/, kuras galvenais lietošanas veids ir „Viesnīcas ēkas", un minētais apstāklis pats par sevi norāda uz to, ka nekustamā īpašumā tiek veikta saimnieciskā darbība. Nesaņemot no NĪN maksātāja informāciju ar apliecinājumiem par pretējo, par šādu nekustamo īpašumu nodokļu administrācijai ir pienākums aprēķināt NĪN.

[1.2] Pieteicējs nav izmantojis tiesības apstrīdēt NĪN paziņojumus 2007.-2010.gadam. Pieteicējs arī nesniedza nodokļu administrācijai informāciju un pierādījumus par nekustamā īpašuma izmantošanu, un labprātīgi izpildīja 2007.gadā un 2008.gadā izdotos administratīvos aktus, ar kuriem tika uzlikts pienākums samaksāt NĪN, kā arī nesniedza iebildumus par 2009.gadā parāda piedziņas procesa uzsākšanu. Tādējādi pieteicējs ar savām darbībām atzina, ka NĪN aprēķini ir pamatoti un minētais nekustamais īpašums /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, tiek izmantots saimnieciskā darbībā.

[1.3] NĪN aprēķinā par nekustamo īpašumu nav konstatēta kļūda, kas dotu pieteicējam tiesības lūgt atmaksāt nepamatoti samaksāto NĪN, un NĪN par minēto īpašumu nav pārmaksāts.

[1.4] Veicot nodokļu maksājumus saskaņā ar maksāšanas paziņojumā norādītajiem nodokļa aprēķiniem un norādītā termiņā, pieteicējam nav izveidojusies nodokļa pārmaksa.

Nodokļa pārmaksa varētu izveidoties, ja maksāšanas paziņojumi tiktu atcelti, un līdz ar to pieteicēja veiktie nodokļa maksājumi saskaņā ar atceltajiem maksāšanas paziņojumiem būtu uzskatāmi par nodokļa pārmaksām. Ņemot vērā, ka maksāšanas paziņojumi ir stājušies spēkā un kļuvuši neapstrīdami, pieteicējam nav subjektīvu tiesību lūgt NĪN pārmaksu, jo tāda nepastāv.

[2] Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pieteikums.

Pieteikums pamatots šādi.

[2.1] Pieteicēja 2010.gada 20.maija iesniegums tika motivēts ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 16.panta 10.punktu, kas piešķir pieteicējam tiesības lūgt atmaksāt nepamatoti samaksātos nodokļu maksājumus, kā arī veikt nodokļu maksājumu pareizības pārbaudi neatkarīgi no tā, vai pieteicējs izmantoja tiesības apstrīdēt administratīvo aktu, ar kuru ticis noteikts nodokļa apjoms.

Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 16.panta 10.punkts uzskatāms par speciālo normu attiecībā pret Administratīvā procesa likuma 79.pantu.

[2.2] Pieteicējs vērš uzmanību uz Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2010.gada 20.jūnija spriedumu, kurā analizēta likuma „Par nodokļiem un nodevām" 16.panta 10.punkta atbilstība Latvijas Republikas Satversmei.

[2.3] Pieteicējs uzskata, ka NĪN par pieteicējam piederošo nekustamo īpašumu /adrese A/, ir ticis aprēķināts un maksāts nepamatoti, proti, bez tiesiska pamata. Tādējādi pieteicējam ir tiesības lūgt atmaksāt pārmaksāto nodokļa summu.

[2.4] Pieteicējs uzskata, ka nepamatots ir apgalvojums par to, ka pašvaldībai nav iespējams ar atpakaļejošu datumu pārbaudīt saimnieciskās darbības veikšanu attiecīgajā objektā. Jebkura saimnieciskā darbība paredz noteiktu reģistrācijas procedūru gan attiecībā uz šīs darbības veicēju, gan uz pakalpojumu sniegšanas vietu, turklāt šai reģistrācijai ir publisks raksturs un pašvaldībai kā publiskai institūcijai ir iespējams pārbaudīt attiecīgo apstākļu esību vai neesību arī attiecībā uz jau pagājušu laika posmu. Līdz ar to publiskajos reģistros ir iespējams iegūt informāciju par to, ka pieteicējam piederošajā nekustamajā īpašumā /adrese A/, nav reģistrēts neviens komersants vai tā struktūrvienība nodokļu maksātāju uzskaites izpratnē, kā arī to, ka pieteicējs kā fiziska persona nav reģistrējies kā saimnieciskās darbības veicējs attiecīgajā adresē. Tāpat nav šķēršļu saņemt no nodokļu administrācijas iestādēm ziņas par pieteicēja ienākumiem, no kuriem viennozīmīgi secināma saimnieciskās darbības neesība.

[2.5] Dokumenti par to, ka strīdus ēka atrodas avārijas stāvoklī un vispār nav izmantojama saimnieciskajā darbībā atradās Rīgas pilsētas būvvaldes rīcībā jau 2006.gadā (Rīgas domes Pilsētas attīstības departamenta Būvvaldes 2006.gada 3.februāra vēstule Nr.2.6.-DA-06-504-md).

[2.6] Pieteicēja ieskatā Lēmumā nepamatoti ietverta atsauce uz likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 7.panta 2.[1]daļu, jo tā var attiekties tikai uz 2011.gadu. Normas redakcija, kas bija spēkā līdz 2010.gada sākumam, paredzēja citus nosacījumus – pienākums pieteikties pašvaldībā kā nodokļa maksātājam mēneša laikā pēc saimnieciskās darbības uzsākšanas. Tā kā saimnieciskā darbība viņam piederošajā nekustamajā īpašumā 2007. – 2010.gadā nenotika, pieteicējs pašvaldībai nesniedza paziņojumus, līdz ar to pašvaldībai bija zināms, ka īpašums netiek izmantots saimnieciskajā darbībā.

[3] Administratīvā rajona tiesa ar 2013.gada 6.jūnija spriedumu noraidīja pieteicēja pieteikumu.

Spriedums motivēts šādi.

[3.1] Nav strīda, ka pieteicējam izrakstītie NĪN maksāšanas paziņojumi 2007.-2010.gadam ir administratīvie akti.

Kā izriet no lietas materiāliem, šie NĪN maksāšanas paziņojumi ir stājušies

spēkā un pieteicējs Administratīvā procesa likumā noteiktajā termiņā tos nav apstrīdējis. Tādējādi prezumējams, ka pieteicējs ir piekritis NĪN aprēķinam un viņam iestājās pienākums veikt NĪN samaksu. Cita starpā konstatējams, ka pieteicējs labprātīgi izpildīja 2007.gadā un 2008.gadā izdotos administratīvos aktus.

[3.2] Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta otrās daļas 6.punktā noteikts, ka ar NĪN neapliek nekustamo īpašumu, kas atzīts par valsts aizsargājamo kultūras pieminekli, un zemi tā uzturēšanai, izņemot dzīvojamās mājas un zemi to uzturēšanai, kā arī saimnieciskajā darbībā izmantotu nekustamo īpašumu. Tādējādi Lēmumā pamatoti secināts, ka nekustamais īpašums – valsts aizsargājamais kultūras piemineklis, kas tiek izmantots saimnieciskajā darbībā, ir apliekams ar NĪN.

[3.3] Lietā nav strīda par to, ka nekustamais īpašums ir kultūrvēsturisks piemineklis. Tomēr saskaņā ar Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas datiem nekustamā īpašuma /adrese A/, kadastra numurs /numurs A/, sastāvā ietilpst ēka ar nosaukumu /nosaukums A/", kadastra apzīmējums /numurs B/, kuras galvenais lietošanas veids ir „Viesnīcas ēkas". Tādējādi iestāde secināja, ka nekustamais īpašums tiek izmantots saimnieciskajā darbībā, un pieteicējam tika sūtīti paziņojumi par NĪN nomaksu.

[3.4] Likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 7.panta 2.[1]daļa (*redakcijā, kas bija spēkā no 01.01.2010. līdz 31.12.2010.*) noteica, ka nekustamā īpašuma nodokļa maksātājam ir pienākums līdz pirmstaksācijas gada 1.jūlijam paziņot pašvaldībai par šā likuma 1.panta otrajā daļā minēto apstākļu iestāšanos un izbeigšanos (..).

Tomēr pieteicējs informāciju un pierādījumus par nekustamā īpašuma izmantošanu iestādei neiesniedza, nenorādīja, ka īpašums netiek izmantots saimnieciskajā darbībā, labprātīgi izpildīja paziņojumus par NĪN 2007.–2008.gadam. Tādējādi pieteicēja argumentam, ka saimnieciskās darbības reģistrācijai ir publisks raksturs un pašvaldībai kā publiskai institūcijai ir iespējams pārbaudīt attiecīgo apstākļu esību vai neesību arī attiecībā uz jau pagājušu laika posmu, nav izšķirošas nozīmes, jo tiesību normas tieši NĪN maksātājam uzlika pienākumu paziņot par apstākļiem, kas minēti likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 1.panta otrajā daļā, iestāšanos un izbeigšanos, tostarp par apstākli, ka nekustamais īpašums netiek izmantots saimnieciskā darbībā.

[3.5] Saskaņā ar likuma „Par nodokļiem un nodevām" 16.panta 10.punktu nodokļu maksātājam ir tiesības lūgt pieprasīt pārmaksātās nodokļa summas atmaksāšanu vai novirzīšanu kārtējo nodokļu maksājumu segšanai triju gadu laikā pēc konkrētā nodokļa likumā noteiktā maksāšanas termiņa. Tātad minētā tiesību norma noteic *pārmaksātās* nodokļu summas atmaksas kārtību.

Pieteicējs nebija apstrīdējis NĪN maksāšanas paziņojumus 2007.–2010.gadam, kā arī veica nodokļa daļēju samaksu. Tādējādi tiesai nav pamata secināt, ka NĪN aprēķināts nepareizi un pieteicējam būtu izveidojusies nodokļa pārmaksa. Nodokļa pārmaksa varētu izveidoties, ja maksāšanas paziņojumi tiktu atcelti, un līdz ar to pieteicēja veiktie nodokļa maksājumi saskaņā ar atceltajiem maksāšanas paziņojumiem būtu uzskatāmi par nodokļa pārmaksām.

Ņemot vērā, ka maksāšanas paziņojumi nav atcelti, tie ir stājušies spēkā un kļuvuši neapstrīdami, pieteicējam nav subjektīvu tiesību lūgt NĪN pārmaksu, jo tāda nepastāv, kā arī nepastāv subjektīvās tiesības tikt atbrīvotam no pienākuma maksāt NĪN par 2009.–2010.gadu.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 6.jūnija spriedumu pieteicējs

iesniedza apelācijas sūdzību.
Apelācijas sūdzībā norādīts, ka tiesas lēmums ir neatbilstošs tiesību normām un tāpēc atceļams.
NĪN maksāšanas paziņojumu spēkā esības fakts, kurš izriet no Administratīvā procesa likuma normām, nav šķērslis jautājuma izlemšanai par nepamatoti veiktu maksājumu atmaksu atbilstoši speciālajos likumos noteiktajai kārtībai. Līdz ar to Rīgas domes pienākums bija izlemt jautājumu pēc būtības atbilstoši tiesību normām, kuras iekļautas nodokļu un nodevu likumos, nevis atsaukties uz NĪN maksāšanas paziņojumu neapstrīdamu faktu.
Nav saprotams tiesas arguments par to, ka pieteicējs 2007.-2009.gadā neizpildīja likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 7.panta 2.[1]daļā (*redakcijā, kas spēkā no 01.01.2010. līdz 31.12.2010.*) noteikto, ka nekustamā īpašuma nodokļa maksātājam ir pienākums līdz pirmstaksācijas gada 1.jūlijam paziņot pašvaldībai par nekustamā īpašuma neizmantošanu saimnieciskajā darbībā. Tiesisku pienākumu, kuru uzlika sākot ar 2010.gadu, pieteicēja ieskatā, nevar izmantot kā argumentu, vērtējot 2007., 2008. un 2009.gada notikumus. Laikā līdz 2010.gadam spēkā esošais regulējums paredzēja pienākumu informēt pašvaldību gadījumos, kad tika uzsākta nekustamā īpašuma izmantošana saimnieciskajā darbībā.

[5] Rīgas dome rakstveida paskaidrojumos tiesai par apelācijas sūdzību norāda, ka to uzskata par nepamatotu un noraidāmu.
Papildus rakstveida paskaidrojumos Rīgas dome atsaucas uz Satversmes tiesas spriedumu, kurā tiesa ir atzinusi, ka procesuālie termiņi ir noteikti tiesiskās stabilitātes nodrošināšanai (*sk. Satversmes tiesas 2002.gada 26.novembra sprieduma lietā Nr.2002-09-01 1.punktu*).

[6] Tiesas sēdēs pieteicēja pārstāvis uzturēja apelācijas sūdzību.
Rīgas domes pārstāvis apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[7] Noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[8] Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturtā daļa noteic, ja apelācijas instances tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Iepazinusies ar pirmās instances tiesas sprieduma pamatojumu un apelācijas sūdzības argumentiem, apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums ir tiesisks, tā pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams. Tāpēc atbilstoši iepriekš minētajai tiesību normai apgabaltiesa pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, izvērstāku argumentāciju nesniedzot.

Ievērojot minēto, pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi, ka pieteikums ir noraidāms.

[9] Papildus par apelācijas sūdzības argumentiem apgabaltiesa norāda tālāk minēto.

Pieteicējs atsaucas uz likuma „Par nodokļiem un nodevām" 16.panta 10.punktu, kas noteic, ka nodokļu maksātājam ir tiesības pieprasīt pārmaksātās nodokļa summas atmaksāšanu vai novirzīšanu kārtējo nodokļa maksājumu segšanai triju gadu laikā pēc konkrētā nodokļa likumā noteiktā maksāšanas termiņa.

Nodokļa pārmaksa var veidoties divos gadījumos:

1) nodokļa maksātājs ir pārmaksājis nodokli (vai tā blakus prasījumu) bez tiesiska pamata;

2) nodokļa maksātājs ir pārmaksājis nodokli uz tiesiska pamata, t.i., tādēļ, ka likumdevējs

noteicis šādu nodokļa maksāšanas kārtību (*sk., piemēram, Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2014.gada 6.marta sprieduma lietā Nr.SKA-205/2014 8.punktu*).

Tātad minēto apsvērumu vērtējumā pastāv gadījumi, kad atzīstamas tiesības uz nodokļa pārmaksas saņemšanu, jo nodoklis ir samaksāts bez tiesiska pamata vai nodoklis ir pārmaksāts uz tiesiska pamata.

Administratīvā apgabaltiesa izskatāmās lietas apstākļos uzskata par nepieciešamu nošķirt gadījumus, kādos nodokļa samaksas pienākums ir individualizēts ar administratīvo aktu (NĪN), no gadījumiem, kad nodokļa maksātājs pats ir nodokļa summas aprēķinātājs, piemēram, pievienotās vērtības nodoklis vai iedzīvotāju ienākuma nodoklis.

Apgabaltiesai nav pamata atzīt, ka fiziska persona kā NĪN maksātājs atrodas vienādos apstākļos ar fizisku personu kā iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāju tikai tā iemesla dēļ, ka abas personas ir nodokļa maksātāji un tām ir pienākumi pret valsts budžetu. Lai personām būtu tiesības uz vienādu rezultātu, tām jāatrodas vienādos tiesiskos un faktiskos apstākļos.

Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka procesuālā kārtība, kas noteikta NĪN samaksai un sākas ar nodokļu administrācijas izsniegtu un jau individualizētu administratīvu aktu, atšķiras no gadījumiem, kad fiziska persona vispirms pati veic attaisnojuma dokumentu noformēšanu, proti, pirmajā gadījumā persona jau seko valsts pārvaldes sniegtiem norādījumiem, kuri, citastarp, pilnībā atspoguļo tos apstākļus, kas ir nozīmīgi NĪN aprēķinā, proti, NĪN maksātājam ir no nodokļu maksāšanas paziņojuma saprotami gan faktiskie apstākļi (šajā lietā – NĪN aprēķināts par „viesnīcas ēku"), gan tiesiskie apstākļi, jo paziņojumos ir ietvertas norādes uz tiesību normām, kas bijušas par pamatu samaksas pienākuma noteikšanai.

Secīga ir arī likumdevēja rīcība, nosakot, ka šādi NĪN maksāšanas paziņojumi ir apstrīdami un pārsūdzami administratīvi procesuālā kārtība, proti, viena mēneša laikā no administratīvā akta spēkā stāšanās dienas. Minētais saistīts ar saprotamu saimnieka rūpību, kāda būtu pievēršama nodokļa samaksas dokumentam, lai persona uzreiz pārbaudītu sava pienākuma pamatojumu un maksāšanas paziņojumā iekļauto datu pareizību. Tātad NĪN maksātājam uzreiz tiek izdots pienākumus nosakošs administratīvs akts, kuram nepiekrītot, nodokļu maksātājam ir tiesības izteikt iebildumus, ievērojot procesuālo kārtību un termiņus.

Citādi tas ir citu nodokļu maksājumos, kuri arī veido nodokļa pārmaksu, bet administratīvie akti, kas konstatē vai atzīst nodokļa pārmaksas esību vai neesību, netiek izdoti, kamēr nav saņemts nodokļu maksātāja pieprasījums. Nodokļu maksātājs pats veic nodokļa summas aprēķinu un iemaksu valsts budžetā, nesekojot individualizēta administratīvā akta norādēm. Piemēram, pievienotās vērtības nodokli aprēķina un valsts budžetā iemaksā pats nodokļu maksātājs. Šī nodokļa pārmaksas noteikšana un atmaksa arī nav ikgadēja procedūra, bet tiek veikta pēc nodokļu maksātāja pārmaksas atmaksas pieprasījuma. Tad arī tiek veikts pārbaudes vērtējums par attiecīgo periodu, kas var aptvert arī trīs gadu termiņu, un izdots administratīvais akts, kuru persona var apstrīdēt un pārsūdzēt.

Tiesību normas – kā materiālās, tā procesuālās – jāvērtē sistēmiski un kopsakarā ar konkrēto nodokļu tiesisko regulējumu, kas ietverts speciālo tiesību normās. Administratīvā apgabaltiesa minēto normu vērtējumā atzīst, ka NĪN maksāšanas paziņojumiem un personas tiesību uz pareizu nodokļa summas iekasēšanu ir noteikta citāda kārtība, nekā iedzīvotāju ienākuma nodoklim vai pievienotās vērtības nodoklim. Tāpēc nav pamata tiem noteikt vienādu samaksātā nodokļa atgūšanas kārtību, atsaucoties uz vispārīgo tiesību normu, kas ietverta likuma „Par nodokļiem un nodevām" 16.panta 10.punktā.

Pieteicējam savas tiesības uz iebildumiem par NĪN samaksas pamatu un apmēru bija jāizsaka, apstrīdot un pārsūdzot izsniegtos maksāšanas paziņojumus tajos noteiktajos termiņos.

Procesuālie termiņi ir noteikti tiesiskās stabilitātes nodrošināšanai. Izskatāmās lietas ietvaros nav iegūti pierādījumi, kas pieteicējam nebija zināmi laikā, kad tika izdarīti maksāšanas paziņojumi. Maksāšanas paziņojumā esošās ziņas skaidri atspoguļo informāciju, ka NĪN pieteicējam aprēķināts par viesnīcas ēku, kas sakrīt arī ar ierakstu Rīgas pilsētas zemesgrāmatu nodalījumā Nr.13878, kurā nostiprinātas pieteicēja īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu, kas sastāv no- „5-stāvu viesnīcas ēkas (lit.nr.1)" un zemes gabala 825 m^2 platībā.

Arī spēkā esošās tiesību normas pieteicējam bija zināmas, jo līdz 2012.gada 1.jūlijam spēkā esošā likuma „Par likumu un citu Saeimas, Valsts prezidenta un Ministru kabineta pieņemto aktu izsludināšanas, publicēšanas, spēkā stāšanās kārtību un spēkā esamību" 7.pants noteica, ka „spēkā esošie likumi un Ministru kabineta noteikumi ir saistoši visā Latvijas teritorijā, un neviens nevar aizbildināties ar to nezināšanu. Likumu un Ministru kabineta noteikumu nezināšana neatbrīvo no atbildības".

Tātad pieteicēja norādītā interpretācija šajā lietā nav piemērojama, jo nodokļa pārmaksas atmaksas tiesības, ko noteic likuma „Par nodokļiem un nodevām" 16.panta 10.punkts, ir jāvērtē kopsakarā ar konkrēto nodokli, tā aprēķināšanas, iekasēšanas un administratīvo aktu izdošanas kārtību.

[10] Pieteicējs norāda, ka atbildētāja nepamatoti ir atsaukusies uz likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" 7.panta 2.[1]daļu, jo minētā norma attiecīgajos taksācijas periodos nebija spēkā esoša.

Administratīvā apgabaltiesa piekrīt, ka atbildētājas norādītā norma Lēmumā ietvertajā redakcijā ir attiecināma uz 2010.gadu, taču patiesu ziņu sniegšana un datu aktualizācija izriet no nekustamā īpašuma īpašnieka intereses- maksāt pareizi aprēķinātu nodokli. Dati, kas izmantoti NĪN aprēķinos, tiek iekļauti katrā maksāšanas paziņojumā, un nav ticams, ka NĪN maksātājs par tiem nebūtu informēts, tostarp, nesteigtos norādīt uz kļūdām vai neprecizitātēm, ja tādas būtu.

Attiecībā uz NĪN objektu norādāms, ka tas vienlaikus ir arī kadastra objekts un Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 13.panta otrā daļa noteic, ka „kadastra subjektam ir

pienākums triju mēnešu laikā ierosināt kadastra objekta kadastra datu aktualizāciju Kadastra informācijas sistēmā, ja mainīts nekustamā īpašuma sastāvs vai nekustamā īpašuma objektu raksturojošie dati" (*spēkā no 01.01.2006.*). Savukārt saskaņā ar Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 6.panta otro daļu tieši kadastra dati ir pamats NĪN aprēķinam.

Pat, ja pieteicējam pienākums aktualizēt ziņas, kas ir par pamatu NĪN aprēķinam, neizrietēja no likuma „Par nekustamā īpašuma nodokli" normām, šāda rīcība no pieteicēja kā ikviena NĪN maksātāja bija sagaidāma, tostarp, izpildot Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma prasības.

Pieteicēja argumenti par to, ka ierakstu neesība publiskos reģistros liecina, ka nekustamais īpašums nav izmantots saimnieciskajā darbībā, nav pamatoti, jo šīs lietas strīdus priekšmets tieši ir saistīts ar to, ka pašvaldība pieteicējam aprēķinājusi NĪN par viesnīcas ēku, jo šādas ziņas ietvertas gan zemesgrāmatas datos, gan Valsts kadastra informācijas sistēmā.

[11] Pieteicējs atsaucas uz Administratīvās apgabaltiesas 2014.gada 11.jūlija spriedumu lietā Nr.A420522511 kā tādu, kuram būtu pamats sekot arī šajā lietā (*lietas 125.lapa*).

Administratīvajā lietā Nr.A420522511 bija strīds par nekustamā īpašuma izmantošanas veidu, proti, NĪN maksātājs uzskatīja, ka tam nav pienākums maksāt NĪN, jo ēka – valsts nozīmes arhitektūras piemineklis – netika izmantota kā dzīvojamā ēka un netika izmantota saimnieciskajā darbībā.

Lai noskaidrotu, vai izskatāmās lietas faktiskie apstākļi ir vienādi ar lietā Nr.A420522511 konstatētajiem, Administratīvā apgabaltiesa uzskata par nepieciešamu izvērtēt pieteicēja paskaidrojumus un iesniegtos pierādījumus, kas attiecināmi uz ēkas /adrese A/ izmantošanu.

Lietā nav strīda par to, ka ēka /adrese A/ ir valsts aizsargājamais kultūras piemineklis un šis apstāklis sakrīt ar lietā Nr.A420522511 norādīto.

Izskatāmajā lietā pieteicējs apgalvo, ka ēka nav izmantojama nekādā veidā tās sliktā tehniskā stāvokļa dēļ (avārijas stāvoklis), un nav iesniedzis pierādījumus par to, kā nekustamais īpašums tika izmantots 2007., 2008., 2009. un 2010.gadā. Pieteicējs ir paskaidrojis, ka ēka jau ilgstoši nav apdzīvota un netiek izmantota saimnieciskajā darbībā, kā pierādījumus iesniedzot Rīgas pilsētas Būvvaldes 2006.gada 3.februāra vēstuli „Par ēkas /adrese A/ avārijas stāvokļa novēršanas darbiem", kas adresēta SIA „Baltijas Energo Tranzīts".

Administratīvā apgabaltiesa, izvērtējot šī pierādījuma saturu, secina, ka tas neapstiprina pieteicēja nespēju ēku izmantot saimnieciskajā darbībā iepriekšējos periodos, jo Būvniecības likuma 31.panta pirmās daļas redakcija, kas bija spēkā attiecīgajā laika periodā, noteica: „ja būve ir pilnīgi vai daļēji sagruvusi vai nonākusi tādā stāvoklī, ka tās lietošana ir bīstama vai tā bojā ainavu, īpašniekam saskaņā ar attiecīgās pašvaldības lēmumu tā jāsaved kārtībā vai jānojauc atbilstoši Civillikuma 1084.panta noteikumiem". Būvvaldes vēstule nav uzskatāma par šādu lēmumu, savukārt administratīvo aktu, kas būtu adresēts pieteicējam vai ēkas iepriekšējam īpašniekam – SIA „Baltijas Energo Tranzīts", apgabaltiesa nekonstatē.

Tiesai iesniegtais SIA „Baltijas Energo Tranzīts" 2006.gada 25.janvāra iesniegums (*lietas 165.lapa*) ir tapis pirms pieteicējam izrakstītajiem NĪN paziņojumiem, bet SIA „PK Celtniecība" 2015.gada 7.janvāra izziņai Nr.6 (*lietas 170.lapa*) nav pievienots neviens pierādījums, kas ļautu konstatēt šī komersanta attiecināmību uz konkrēto objektu vai pieteicēju, kā arī attiektos uz profesionālu ēkas tehniskā stāvokļa novērtējumu.

Tātad no būvniecības normu kontroles viedokļa lietā nav pierādījumu par ēkas slikto tehnisko stāvokli, kas liegtu to izmantot jebkādā veidā vai izmantot saimnieciskajā darbībā, apstiprinot pieteicēja paskaidrojumus.

Administratīvā apgabaltiesa neatzīst par ticamiem pieteicēja vairākkārt sniegtos paskaidrojumus par to, ka ēka saimnieciskajā darbībā nav tikusi un netiek izmantota, jo vēl

2009.gada 18.marta iesniegumā, izsakot lūgumu par nodokļu samaksas termiņa atlikšanu, kas arī tika apmierināts (*lietas 49.lapa*), pieteicējs kā pamatojumu ir norādījis, ka ēka ir novecojusi, tai visu laiku ir nepieciešams remonts un šobrīd visi līdzekļi tiek maksāti par komunālajiem pakalpojumiem un neatliekamiem remonta darbiem (*lietas 51.lapa*). Uz to tiesa norāda, ja nekustamais īpašums ir avārijas stāvoklī, par ko pieņemts pašvaldības lēmums, tad nav ticams, ka šādai ēkai ir ekspluatācijas izdevumi un komunālie pakalpojumi, uz kuru apjomiem kā kavējumu veikt savlaicīgu NĪN samaksu norādījis pieteicējs. Komunālo pakalpojumu sniedzēji iekasē maksājumus par faktiski sniegtiem pakalpojumiem, tāpēc, ja 2009.gadā pieteicējs informē pašvaldību, ka mājai ir remonta izdevumi un komunālo pakalpojumu maksājumi, nav pamata neticēt, ka attiecīgajā periodā ēka tikusi ekspluatēta.

Pieteicējs iesniedzis tiesai SIA „Rīgas Ūdens" 2011.gada 20.septembra vēstuli, ka ūdenspadeve nekustamajam īpašumam /adrese A/ ir pārtraukta ar 2005.gada 13.jūniju (*lietas 101.lapa*). Atkārtots apstiprinājums izsniegts 2015.gada 26.janvārī (*lietas 173.lapa*).

2011.gada 8.septembrī atbildi sniegusi arī a/s Rīgas Siltums", paskaidrojot, ka tai nav līgumattiecību par siltumenerģijas padevi (*lietas 102.lapa*). Atkārtots apstiprinājums izsniegts 2015.gada 9.janvārī (*lietas 174.lapa*).

Atbilde 2015.gada 13.janvārī saņemta arī no a/s „Latvijas Gāze", norādot, ka ēka /adrese A/ nekad nav bijusi pieslēgta dabasgāzes tīkliem (*lietas 174.lapa*).

Šīs izziņas tiesai apliecina, ka pieteicējs pašvaldībai iepriekšējā periodā, iespējams, ir norādījis nepatiesu informāciju un ka pieteicējam nav spēkā esošu līgumu par komunālo pakalpojumu – ūdensapgāde, siltums un apkure – saņemšanu. Vienlaikus Administratīvā apgabaltiesa vērš uzmanību uz to, ka pieteicējs nav pieprasījis un iesniedzis tiesai izziņu no VAS „Latvenergo".

Šāda rīcība ir saprotama kopsakarā ar tiesas rīcībā esošo un atbildētājas sastādīto Aktu par ēkas stāvokli, kas noformēts 2011.gada 4.martā (*lietas 183.lapa*), kurā norādīts, ka uz mājas sienas, kas vērsta uz Brīvības ielu, izvietots reklāmas plakāts. Foto attēlā ir redzams, ka uz ēkas sānu fasādes pilnā tās apjomā ir izvietota *www.galactico.lv* reklāma, kuras eksponēšanai uz sienas izvietotas arī apgaismes iekārtas (*lietas 188.lapa*).

Konkrētā ēkas sānu fasāde ir vērsta pret Brīvības ielu (Brīvības iela un Dzirnavu ielas krustojums), kurā esošās reklāmas izvietošanas un eksponēšanas maksas ir vienas no augstākajām pilsētā. Pārzinot gan pakalpojumu cenas šajā nozarē (*skat. arī http://www.diena.lv/zurnals-riga-ir-ap-50-60-proc-brivu-sienu-kur-izvietot-reklamu-716235*), gan arī ievērojot ēkas atrašanās vietu (Brīvības ielas un Dzirnavu ielas stūris), Administratīvajai apgabaltiesai nav šaubu, ka pieteicēja apgalvojums par ēkas neizmantošanas faktu nav patiess.

Tātad izskatāmās lietas pierādījumi apstiprina ēkas izmantošanas faktu, kas sakrīt arī ar administratīvajā lietā Nr.A420522511 esošo faktisko apstākļu esību.

Tādējādi Administratīvajai apgabaltiesai ir jāizvērtē, vai Administratīvās apgabaltiesas 2014.gada 11.jūlija spriedums lietā Nr.A420522511 ir pamats tiesai arī šajā lietā apmierināt pieteikumu.

Par minēto spriedumu nav iesniegta kasācijas sūdzība un tas ir stājies spēkā, taču, izvērtējot sprieduma motīvu daļu, Administratīvā apgabaltiesa nepiekrīt tajā norādītajam tiesību normu vērtējumam, kā arī nekonstatē atsauci uz pierādījumiem, kas tiesai deva pamatu atzīt, ka nekustamais īpašums faktiski nav ticis izmantots dzīvošanai iepriekšējos periodos. Nekustamā īpašuma īpašniekam ir rīcības brīvība ar sev piederošo nekustamo īpašumu, kas nozīmē, ka nekustamais īpašums šodien var tikt izmantots dzīvojamās mājas iekārtošanai, bet nākamajā dienā, piemēram, frizētavas pakalpojumu sniegšanai.

Administratīvā apgabaltiesa nepiekrīt spriedumā lietā Nr.A420522511 izdarītajam secinājumam par likuma „Par nodokļiem un nodevām" 16.panta 10.punkta piemērošanu NĪN

maksājumiem. Izskatāmajā lietā Administratīvā apgabaltiesa veica patstāvīgu tiesiskās situācijas izvērtējumu un nonāca pie pretēja secinājuma, kas ietverts šī sprieduma [9] punktā. Administratīvās apgabaltiesas 2014.gada 11.jūlija nolēmums neveido tiesu praksi, un Administratīvajai apgabaltiesai šajā lietā nav pamata tam sekot.

Tā kā jautājums par NĪN samaksas pienākumu, ko rada ēkas izmantošanas veids, šajā lietā būtu izvērtējams tikai tad, ja tiesa atzītu par pareizu pieteicēja norādīto likuma „Par nodokļiem un nodevām" 16.panta 10.punkta interpretāciju, tad tiesa nesaskata pamatu veikt tālāku pierādījumu pārbaudi, pieprasot ziņas no reklāmas īpašniekiem, kuru reklāmas ir eksponētas uz ēkas /adrese A/ sānu fasādes.

Ievērojot minēto, apgabaltiesa atzīst par pareizu Rīgas domes secinājumu, ka nav pamata atmaksāt samaksāto NĪN par 2007. un 2008.gadu, kā arī anulēt NĪN paziņojumus par 2009. un 2010.gadu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

Noraidīt /pers. C/pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Rīgas domei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, atmaksājot samaksāto nekustamā īpašuma nodokli par 2007. un 2008.gadu, un maksāšanas paziņojumu par nekustamā īpašuma nodokli 2009. un 2010.gadam atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja *(personiskais paraksts)* M.Osmane

(personiskais paraksts) V.Poķis

Tiesneši

(personiskais paraksts) A.Šteinberga

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese M.Osmane
Rīgā 2015.gada 19.maijā